

Universiteit Utrecht

**De rol van seksuele assertiviteit in het verband tussen casual seks en
seksueel zelfvertrouwen.**

S.M. Weeber

Masterthesis klinische & gezondheidspsychologie

Faculteit Sociale Wetenschappen

Universiteit Utrecht

Supervisor: F. van den Brink

Datum: 24 juni 2016

Abstract

Casual sex (i.e., sex outside committed, romantic relationships) has become a normative experience among college students. Researchers and practitioners have expressed concerns about the potential negative physical and psychological consequences of casual sex. However, empirical evidence is inconsistent, pointing towards potential moderating factors. This study examined the moderating role of sexual assertiveness in the relationship between casual sex and sexual self-esteem. A sample of 58 Dutch female college students completed an online survey measuring casual sex, sexual assertiveness, and sexual self-esteem. Results revealed that sexual assertiveness moderated the relationship between casual sex and sexual self-esteem. Specifically, the relationship between casual sex and sexual self-esteem was negative in women with a low level of sexual assertiveness. This relationship was not significant in women with a high level of sexual assertiveness, although the trend suggests that, in these women, having casual sex is related to a high level of sexual self-esteem. These results emphasize the importance for emerging adults to stand up for their needs and desires when it comes to sexuality.

Voorwoord

Deze thesis is geschreven ter afsluiting van mijn master klinische en gezondheidspsychologie aan de Universiteit Utrecht. Onderwerpen omtrent seksualiteit en relaties hebben mij altijd al geïnteresseerd. De cursus 'seksualiteit en relaties', die ik tijdens mijn bachelor volgde, heeft mij definitief overtuigd om mij meer in seksualiteit te verdiepen. De keuze om mijn masterthesis over seksualiteit onder vrouwelijke studenten te schrijven, was daardoor snel gemaakt. Deze thesis was echter niet van de grond gekomen zonder een aantal mensen. Allereest gaat mijn dank uit naar mijn begeleider Femke van den Brink, die altijd klaar stond om mijn vragen te beantwoorden en mij zelfs op onmogelijke tijden van feedback heeft voorzien. Mede door haar en haar ideeën heb ik vol goede moed aan dit project gewerkt. Daarnaast wil ik mijn medestudent Pauline van Gelder bedanken. We hebben niet alleen samen data verzameld, maar ook veel overlegd, samengewerkt aan onder meer de analyses en ook zij was er om vragen te beantwoorden. Tot slot wil ik iedereen bedanken die mij de afgelopen 5 maanden heeft vergezeld in de universiteitsbibliotheek en iedereen die heeft geholpen met het verzamelen van participanten. Door al deze mensen heb ik met plezier aan mijn thesis gewerkt en ik hoop dan ook dat dit onderzoek iets oplevert met betrekking tot seksualiteit onder Nederlandse studenten.

Sanne Weeber

Utrecht, juni 2016

Inhoud

Abstract	2
Voorwoord	3
Inhoud	4
Inleiding	5
Methoden	8
Participanten en procedure	8
Meetinstrumenten	9
Data-analyse	10
Resultaten	11
Beschrijvende statistieken	11
Seksuele assertiviteit als moderator	11
Discussie	12
Referenties	16
Bijlagen	22
Informed consent	22
Casual Sex Scale	23
Hurlbert Index of Sexual Assertiveness (HISA)	24
Sexual Self Esteem Scale (SES)	25

Inleiding

Casual seks is seksueel gedrag dat plaatsvindt buiten een romantische relatie (Vrangalova & Ong, 2014). Dit kan uiteenlopen van een *one-night-stand* tot een seksuele relatie met een goede vriend(in), ex-vriend(in) of een vreemde (Bersamin et al., 2014). Casual seks omvat diverse seksuele handelingen, zoals kussen, genitaal strelen, orale seks, anale seks en seksuele gemeenschap (Bersamin et al., 2014; Garcia & Reiber, 2008; Paul & Hayes, 2002; Paul, McManus & Hayes, 2000). Per casual sekscontact kan de mate van intimiteit, betrokkenheid en de duur van het contact verschillen, voorwaarde is dat er geen sprake is van een romantische verbintenis (Bersamin et al., 2014).

Verscheidene onderzoeken wijzen uit dat casual seks met name veel voorkomt tijdens de jongvolwassenheid (Gijs, Gianotten, Vanwesenbeeck & Weijenborg, 2009). Uit een studie onder 1031 adolescenten in de Verenigde Staten blijkt dat 54% van de individuen tussen de 18 en 24 jaar wel eens casual seks heeft gehad, en dat dit bij 39% in de afgelopen twee jaar plaatsvond (Lyons, Manning, Giordano & Longmore, 2013). Volgens Garcia, Reiber, Massey en Merriwether (2012) heeft onder zogenoemde college-studenten zelfs 80% ervaring met casual seks en ligt dit in plaats van *daten* aan de basis van een intieme relatie. De gangbaarheid van casual seks wordt mogelijk veroorzaakt door de steeds liberalere attitudes van jongvolwassenen ten aanzien van seksualiteit (Lyons, 2009). De jongvolwassenheid wordt getypeerd door het experimenteren in onder meer seksualiteit en relaties (Arnett, 2000) en studenten lijken met name op zoek naar fysieke en seksuele bevrediging (Garcia & Reiber, 2008). Ze vinden zichzelf vaak te jong voor een romantische relatie en willen hun seksuele behoeften door middel van casual seks vervullen (Lyons, 2009). In Nederland is onderzoek naar casual seks onder jongvolwassenen schaars. Uit een Nederlandse bevolkingsstudie blijkt dat 17% van de mannen en 12% van de vrouwen tussen de 18 en 30 jaar in het afgelopen jaar seks heeft gehad buiten een romantische relatie (Gijs et al., 2009). Uit een Nederlandse studie onder jongeren tussen de 12 en 25 jaar blijkt 32% van de mannen en 19% van de vrouwen voornamelijk seks te hebben met losse contacten (De Graaf & Kruijer, 2012). Hoewel onderzoek naar casual seks met name onder Amerikaanse college-studenten is uitgevoerd, lijkt dit gedrag ook veel onder Nederlandse jongvolwassenen voor te komen.

Seks buiten een romantische relatie staat in Amerikaanse literatuur bekend om de negatieve consequenties: *'Of great concern are the high-risk behaviors engaged in by many adolescents and young adults'* (Paul et al., 2000). Zo gaat casual seks vaak gepaard met alcoholgebruik (Bersamin, Paschall, Saltz & Zamboanga, 2012; Claxton, DeLuca & Van Dulmen, 2015; Grello et al., 2006; White, Fleming, Catalano & Bailey, 2009) wat condoomgebruik vermindert (LaBrie, Earleywine, Schiffman, Pedersen & Marriot, 2005). Ook rapporteren

personen die casual seks hebben meer sekspartners dan personen met een vaste relatie (Grello et al., 2006; Lescano et al., 2006). Dit vergroot de kans op onveilig seksueel gedrag. Daarnaast is casual seks vaak impulsief en onverwacht, waardoor jongvolwassenen in mindere mate in staat zijn te communiceren over veilig seksueel gedrag (Miles, Quick & LaVoie, 2014). Casual seks lijkt dus nauw verbonden met risicogedrag.

Bovendien gaat casual seks, met name bij vrouwen, gepaard met consequenties op psychologisch vlak (Grello et al., 2006; Townsend, 1995). Jongvolwassenen die participeren in casual seks rapporteren meer depressieve symptomen (Grello et al., 2006; Shulman, Walsh, Weisman & Schelyer, 2009) spijtgevoelens (Armstrong, England & Fogarty, 2012; Lyons, Manning, Longmore & Giordano, 2014), gezondheidsproblemen, schaamte en verlies van zelfwaardering (Bersamin et al., 2014). Tevens blijkt er een verband tussen casual seks en zelfvertrouwen, waarbij zelfvertrouwen wordt gedefinieerd als de algemene evaluatie die iemand van zichzelf heeft (Wagner, Lang, Neyer & Wagner, 2014). Dit is opgebouwd uit verschillende lagen, zoals fysiek uiterlijk, sociale acceptatie en competenties op het gebied van sport en studie (Von Soest, Wichstrøm & Kvaalem, 2016). In de jongvolwassenheid blijkt het zelfvertrouwen belangrijke sprongen te maken (Von Soest et al., 2016). De non-exclusiviteit die in casual seksrelaties heerst, ofwel het idee dat partners niet uitsluitend seks met elkaar hebben, is negatief gerelateerd aan zelfvertrouwen (Manning, Longmore, Copp & Giordano, 2014). Ook blijkt uit onderzoek van Paul et al., (2000) dat vrouwelijke college-studenten met casual sekservaring een lager niveau van zelfvertrouwen rapporteren dan studenten zonder casual sekservaring (Paul et al., 2000). Vrouwelijke studenten die casual seks met seksuele gemeenschap hebben, zouden lagere niveaus van zelfvertrouwen rapporteren dan vrouwen die in dezelfde periode casual seks zonder seksuele gemeenschap hebben (Fielder & Carey, 2010^b). Casual seks en zelfvertrouwen lijken dus negatief gerelateerd.

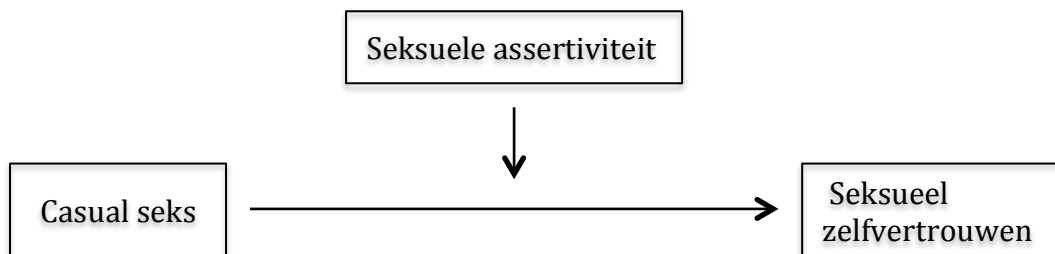
Veel recent onderzoek naar seksualiteit richt zich op het globale zelfvertrouwen. Echter, een persoon die over het algemeen veel zelfvertrouwen heeft, kan toch onzeker zijn over de eigen seksualiteit. Het algehele zelfvertrouwen is door de opbouw uit verschillende lagen (Von Soest et al., 2016) een te breed begrip om zelfvertrouwen met betrekking tot seksueel gedrag te meten (Oattes & Offman, 2007). Seksueel zelfvertrouwen lijkt passender in deze context; het ontwikkelen van seksueel zelfvertrouwen is een van de voornaamste ontwikkelingstaken van jongvolwassenen (Stein, Roeser & Markus, 1998) en daardoor een belangrijk domein van zelfvertrouwen (Von Soest et al., 2016). Seksueel zelfvertrouwen verwijst naar de manier waarop iemand zichzelf als seksueel persoon ziet en beslaat zowel de identiteitsontwikkeling als het onderzoeken van romantische relaties (Stein et al., 1998). Een hoog seksueel zelfvertrouwen houdt in dat iemand positief is over zijn of haar eigen seksuele capaciteiten en tevreden is over de manier waarop hij of zij seksualiteit ervaart (Snell, Fisher & Waiters, 1993). Seksueel

zelfvertrouwen wordt daarbij beïnvloed door seksuele zelfeffectiviteit (*self-efficacy*; Randall, 2008); de mate waarin iemand zichzelf in staat acht om zich succesvol te gedragen in een romantische context (Reissing, Laliberté & Davis, 2005). Casual seks blijkt gerelateerd aan seksuele zelfeffectiviteit; hoe meer casual seks iemand heeft, hoe lager de seksuele zelfeffectiviteit (Reissing et al., 2005). Dit negatieve verband tussen casual seks en seksuele zelfeffectiviteit en de onderzoeksresultaten waaruit blijkt dat casual seks gepaard gaat met een verminderd zelfvertrouwen (Fielder & Carey, 2010^b; Manning et al., 2014), maken het aannemelijk dat casual seks gerelateerd is aan een verminderd seksueel zelfvertrouwen.

Hoewel veel recent onderzoek zich richt op de negatieve consequenties van casual seks, zijn er ook studies die de negatieve gevolgen niet onderkennen (Eisenberg, Ackard, Resnick & Neumark-Sztainer, 2009; Maas & Lefkowitz, 2015; Vrangalova, 2015; Vrangalova & Ong, 2014). Studenten zouden zelfs meer positieve dan negatieve gevoelens hebben na hun laatste casual sekservaring, met name wanneer het een ex-partner betreft (Lewis, Granato, Blayney, Lostutter & Kilmer, 2012). Casual seks met een ex lijkt door het bestaande seksuele verleden te verschillen van casual seks met een (relatief) onbekende (Lewis et al., 2012). Een mogelijke reden hiervoor is dat er, wanneer partners elkaar niet goed kennen, minder over seksualiteit wordt gecommuniceerd en daarmee minder seksuele assertiviteit voorkomt (Welch, Johnson & Freeman, 1992). Seksuele assertiviteit wordt gedefinieerd als het vermogen om over seksuele behoeften te communiceren en om gewenst seksueel gedrag met een partner te initiëren (Snell et al., 1993). Dit blijkt een positief verband te hebben met seksueel functioneren (Hurlbert, 1991). Vrouwen die seksueel assertief zijn, zijn tevredener met de seksuele gemeenschap (Ménard & Offman, 2009), ervaren meer orgasmes (Ferroni & Taffe, 1997), willen vaker seks en zijn seksueel gevoeliger (Hurlbert, 1991). Seksuele assertiviteit is dus van belang om aan de eigen behoeften te kunnen voldoen. Jongvolwassenen die seks zien als een pleziertje en een vervulling van fysieke behoeften, blijken gemakkelijker met casual seks en de eventuele consequenties om te gaan (Katz & Schneider, 2013). Het lijkt aannemelijk dat seksuele assertiviteit, en hiermee het vervullen van de eigen behoeften, als een buffer werkt tegen de negatieve gevolgen van casual seks. Bovendien blijken seksueel assertieve personen het vermogen te hebben om ongewenst seksueel contact te weigeren (Santos-Iglesias, Vallejo-Medina & Sierra, 2014). Dit kan betekenen dat seksueel assertieve jongvolwassenen minder vaak achteraf spijt hebben en daardoor minder negatieve consequenties ervaren. Mogelijk ontbreekt het bij veel jongvolwassen vrouwen aan seksuele assertiviteit, waardoor zij wel negatieve gevolgen ervaren aan casual seks. Gebrek aan assertiviteit kan worden verklaard door de *Social Script Theory*, waarbij vrouwen worden geacht weinig assertief op te treden in seksuele contacten (Simon & Gagnon, 1986). Het gebrek aan seksuele assertiviteit zou kunnen verklaren waarom veel vrouwen een verminderd seksueel zelfvertrouwen ervaren naar aanleiding van

casual seks. Met andere woorden: bij vrouwen die wel seksueel assertief zijn, zal het hebben van casual seks mogelijk niet gerelateerd zijn aan een verminderd seksueel zelfvertrouwen.

Huidig onderzoek heeft als doel inzicht te verkrijgen in de eventuele negatieve consequenties van casual seks onder jongvolwassen vrouwen. Naar aanleiding van voorgaande onderzoeken (van o.a. Hurlbert, 1991 en Ménard & Offman, 2009) wordt verwacht dat seksuele assertiviteit een moderator is in het verband tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen. Dat wil zeggen dat het verband tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen wordt beïnvloed door de mate van seksuele assertiviteit van een vrouw. Bij een hoge mate van seksuele assertiviteit zal casual seks niet gerelateerd zijn aan een verminderd seksueel zelfvertrouwen. Een schematische weergave van de hypothese is te vinden in Figuur 1.

Figuur 1. Schematische weergave van relaties tussen de onafhankelijke variabele (casual seks), de afhankelijke variabele (seksueel zelfvertrouwen) en de moderator (seksuele assertiviteit).

Methoden

Participanten en procedure

Huidig onderzoek was een onderdeel van een grootschalige studie naar de seksuele beleving van vrouwen. Deze studie richtte zich specifiek op casual seksgedrag, seksueel zelfvertrouwen en seksuele assertiviteit bij jongvolwassen vrouwen tussen de 18 en 30 jaar.

De vragenlijsten werden online uitgezet via het programma 'LimeSurvey'. De Universiteit Utrecht heeft een link verstrekt naar de vragenlijsten op een speciale website waar participanten voor wetenschappelijk onderzoek worden gezocht. Ook was er een directe link naar de vragenlijsten verstrekt voor eventuele participanten buiten de Universiteit Utrecht.

De vragenlijst startte met een introductietekst en een *informed consent* (zie Bijlage 1). Hierin stonden onder meer de inclusiecriteria; dit waren seksueel actieve vrouwen in de leeftijd van 18 tot en met 30 jaar. Ook werd duidelijk gemaakt waar het onderzoek over zou gaan, hoe veel tijd het invullen in beslag zou nemen en dat deelname op vrijwillige basis en anoniem zou zijn. Vervolgens werden de vragenlijsten getoond. Aan het eind van de lijst werd om

demografische variabelen gevraagd, zoals leeftijd, huidig of hoogst afgerond opleidingsniveau, geloofsovertuiging, seksuele geaardheid, leeftijd van eerste seksuele activiteit met een partner, aantal seksuele partners tot nu toe en de vraag of de participant op het moment van deelname een romantische relatie of seksuele relatie had.

Bachelor psychologiestudenten zijn verplicht minimaal 10 uur te participeren in wetenschappelijk onderzoek. Meedoen aan dit onderzoek leverde hen één proefpersoonuur op. Het invullen van de vragenlijst kostte een participant ongeveer 40 minuten.

In totaal hebben 58 participanten deelgenomen aan het onderzoek naar seksuele beleving. De leeftijd van deze participanten varieerde van 18 tot 28 jaar ($M=22.67$, $SD=2.27$). De meerderheid noemde zichzelf niet religieus (86.2%, $n=50$), gevolgd door Christelijk (5.2%, $n=3$), Islamitisch (5.2%, $n=3$) en een andere religieuze aanhangt (3.4%, $n=2$). Tevens was 94.8% ($n=55$) heteroseksueel en 5.2% ($n=3$) biseksueel. Van de participanten bleek 87.9% ($n=51$) in enige vorm casual seks te hebben gehad in het afgelopen jaar. De gemiddelde leeftijd waarop vrouwen voor het eerst seksueel actief waren, was 16.52 ($SD=2.05$) en varieerde van 13 tot 23 jaar. Het gemiddelde aantal seksuele partners sinds participanten seksueel actief waren, was 10.00 ($SD=8.13$) en varieerde van 1 tot 40 partners. Op het moment van meten had 24.1% ($n=14$) een vaste seksuele partner.

Meetinstrumenten

Casual seks

Casual seksgedrag is in huidig onderzoek gemeten door middel van vijf vragen. Deze vragen zijn ontworpen naar aanleiding van onderzoek van Lyons et al., (2013). De schaal richtte zich op de hoeveelheid casual seks in verschillende vormen in het afgelopen jaar (bijvoorbeeld: Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar vaginale seks gehad met iemand waar je geen relatie mee had?). Er is gebruik gemaakt van een 5-puntschaal (1= 0 keer, 2 = 1 keer, 3 = 2 tot 4 keer, 4 = 5 tot 10 keer, 5 = 11 keer of vaker). De totaalscore werd verkregen door de somscore van de vijf vragen. Een hoge totaalscore wees op een hoge casual seksscore. Een totaalscore van zes of hoger duidde aan dat een participant minstens eenmaal casual seks had in het afgelopen jaar. Cronbach's alfa was in dit onderzoek .87 en wordt hiermee als goede interne consistentie geclassificeerd. De Casual Sex Scale is weergegeven in Bijlage 2.

Seksuele assertiviteit

Seksuele assertiviteit is gemeten met de Nederlandse vertaling (Meinema, 2016) van de Hurlbert Index of Sexual Assertiveness (HISA) (Hurlbert, 1991). Deze vragenlijst bekeek in hoeverre vrouwen assertief zijn in hun seksuele leven. Het meetinstrument bestond uit 25 items

(bijvoorbeeld: 'Ik doe seksuele handelingen met mijn partner die ik niet fijn vind'). Er is gebruik gemaakt van een 5-punt Likertschaal (0 = altijd, 4 = nooit). Na het omscoren van de benodigde items is de gemiddelde score berekend, waarbij een hogere score wees op een hogere mate van seksuele assertiviteit. Eerder onderzoek wees een goede betrouwbaarheid en validiteit uit (Pierce & Hurlbert, 1999). Cronbach's alfa in de huidige studie was .94 en wordt hiermee als goede interne consistentie geassocieerd. De HISA is weergegeven in Bijlage 3.

Seksueel zelfvertrouwen

Seksueel zelfvertrouwen is in huidig onderzoek gemeten met een Nederlandse vertaling (Van den Brink, Smeets, Hessen, Talens & Woertman, 2013) van de Sexual Self Esteem Scale (SES) (Snell & Papini, 1989), een subtest van de Sexuality Scale. Dit meetinstrument bestond uit tien items (bijvoorbeeld: 'Ik ben een goede seksuele partner') inclusief vijf omkeeritems. Er is gebruik gemaakt van een 5-punt Likertschaal (1 = mee eens, 5 = niet eens). Na het omscoren van de benodigde items is de gemiddelde score berekend, waarbij een hogere score wees op een hogere mate van seksueel zelfvertrouwen. Eerder onderzoek wees een goede betrouwbaarheid en validiteit uit (Snell & Papini, 1989). In dit onderzoek was de Cronbach's alfa .92 en de schaal wordt hiermee als goede interne consistentie geassocieerd. De SES is weergegeven in Bijlage 4.

Data-analyse

Voor het analyseren van de onderzoeksresultaten is gebruik gemaakt van het softwareprogramma Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 23; 2013). Om te onderzoeken of seksuele assertiviteit een moderator was in het verband tussen casual seks (onafhankelijke variabele) en seksueel zelfvertrouwen (afhankelijke variabele), werd een stapsgewijze regressieanalyse uitgevoerd, met in de eerste stap de variabelen casual seks en seksuele assertiviteit. In de tweede stap werd de interactieterm tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen toegevoegd. Om het moderatie-effect toetsen, werd de PROCESS Macro (Hayes, 2013) gebruikt. De variabelen werden voorafgaand aan deze methode gecentreerd, om hoge multicollineariteit met de interactieterm te voorkomen.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Gemiddelden, standaarddeviaties en intercorrelaties tussen de variabelen zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1.

Gemiddelden, standaarddeviaties en intercorrelaties tussen casual seks, seksuele assertiviteit en seksueel zelfvertrouwen.

	1.	2.	3.
1. Casual seks	-	-	-
2. Seksuele assertiviteit	.53**	-	-
3. Seksueel zelfvertrouwen	.38*	.59**	-
<i>M</i>	11.72	2.60	3.31
<i>SD</i>	4.52	.67	.84

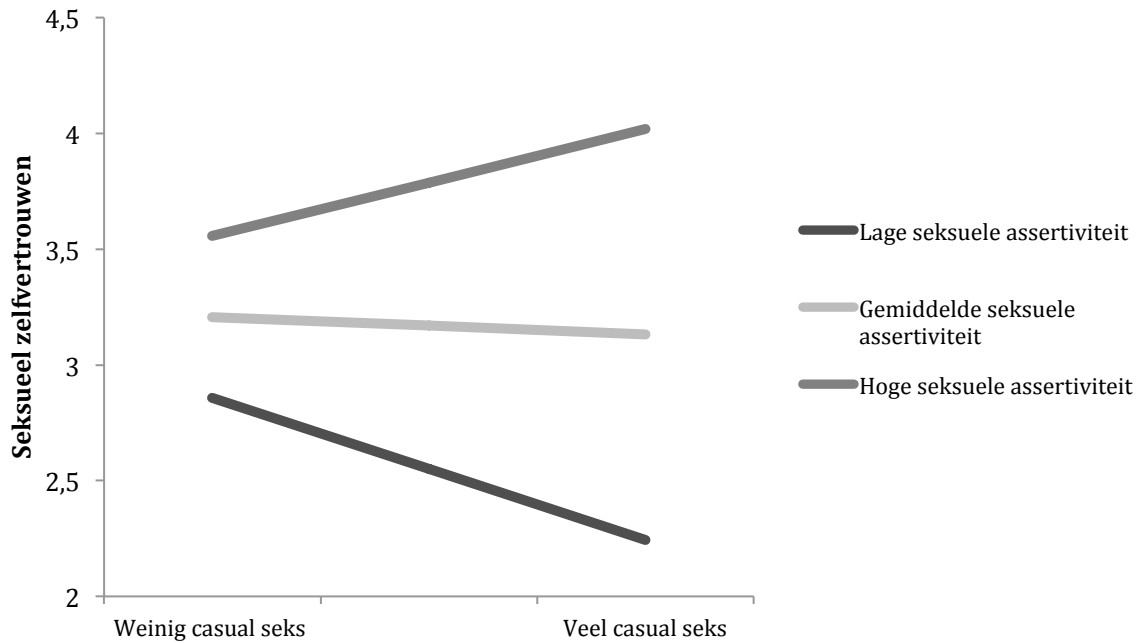
Noot: Casual seks werd gemeten met de Casual Sex Scale (range 5 – 25), seksuele assertiviteit met de HISA (range 0 – 4) en seksueel zelfvertrouwen met de SES (range 1 – 5). ** $p < .001$, * $p < .01$.

Seksuele assertiviteit als moderator

Uit stap 1 van de stapsgewijze regressieanalyse bleek dat het regressiemodel significant was, $F(2,55) = 14.77$, $p < .001$. Seksuele assertiviteit bleek in dit model een voorspeller, $\beta = .53$, $t(55) = 4.16$, $p < .001$, in tegenstelling tot casual seks, $\beta = .10$, $t(55) = .796$, $p = .43$.

Model 2, waarin de interactieterm tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen werd toegevoegd, bleek ook significant; $F(2,55) = 15.17$, $p < .001$. Na het centreren van de variabelen bleek het model met de interactieterm significant meer variantie van seksueel zelfvertrouwen te verklaren: $R^2_{\text{change}} = .108$, $F(1,54) = 25.45$, $p < .001$.

Conform de verwachting was seksuele assertiviteit een moderator in de relatie tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen. Uit de moderatieanalyse bleek een significant negatieve relatie tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen bij een relatief lage mate van seksuele assertiviteit (1 *SD* onder het gemiddelde, $M = 2.60$); $b = -.07$, $SE_b = .029$, $t(54) = -2.35$, $p < .05$. Bij een relatief hoge mate van seksuele assertiviteit (1 *SD* boven het gemiddelde) bleek een marginaal significante positieve relatie tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen, $b = .05$, $SE_b = .026$, $t(54) = 1.99$, $p = .051$. De *simple slopes* zijn weergegeven in Figuur 2.

Figuur 2. Simple slopes voor een lage (-1 SD), een gemiddelde ($M=2.60$) en een hoge score (+1 SD) op seksuele assertiviteit bij relatief weinig tot relatief veel casual seks.

Discussie

In huidig onderzoek is het casual seksgedrag van Nederlandse vrouwen tussen de 18 en 30 jaar bestudeerd, met als doel meer zicht te krijgen op de eventuele psychologische consequenties van casual seks. Recent onderzoek naar casual seks is veelal gericht op Amerikaanse college-studenten. Deze studies blijken inconsistent over de gevolgen van casual seks. Enerzijds zou casual seks gepaard gaan met negatieve psychologische consequenties voor vrouwelijke jongvolwassenen (Grello et al., 2006; Townsend, 1995), terwijl andere studies deze negatieve gevolgen niet onderkennen (Eisenberg et al., 2009; Vrangalova & Ong, 2014). In huidige studie bleek 87.5% van de Nederlandse jongvolwassen vrouwen in het afgelopen jaar casual seks te hebben gehad. Dit aantal lijkt vergelijkbaar met recent onderzoek in de Verenigde Staten, waar 80% van de studenten casual seks had (Garcia et al., 2012).

Conform de verwachting en in lijn met studies van onder meer Ménard en Offman (2009) bleek in huidig onderzoek dat seksuele assertiviteit een belangrijke rol speelt in het verband tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen. Het significante verband bij vrouwen met een laag niveau van seksuele assertiviteit suggereert dat casual seks bij deze vrouwen samenhangt met een lagere mate van seksueel zelfvertrouwen. Bij vrouwen met een hoog niveau van seksuele assertiviteit bleek dit verband niet significant, hoewel de trend suggereert dat bij deze vrouwen het hebben van meer casual seks juist samenhangt met een hogere mate van seksueel

zelfvertrouwen. Met andere woorden: deze resultaten wijzen erop dat de mate van seksuele assertiviteit bepaalt of casual seks positieve of juist negatieve consequenties heeft voor het seksueel zelfvertrouwen.

Seksuele assertiviteit is nodig om de eigen behoeften te vervullen (Ferroni & Taffe, 1997; Hurlbert, 1991; Ménard & Offman, 2009; Snell et al., 1993). Als een vrouw opkomt voor haar eigen behoeften en verlangens, dan is het aannemelijk dat seksuele assertiviteit niet alleen als buffer werkt tegen de negatieve consequenties van casual seks, maar mogelijk zelfs positief kan werken. Dit is in lijn met de *Self-determination theory* (Deci & Ryan, 1985; 2000), die stelt dat meer seksueel zelfvertrouwen samenhangt met meer autonomie (Brunell & Webster, 2013). Autonomie kan worden bewerkstelligd door seksueel assertief te zijn; communicatie over de eigen seksuele behoeften kan waarschijnlijk het controlegevoel en dus de autonomie verhogen. Hierdoor kan worden verondersteld dat veel seksuele assertiviteit tijdens casual seks samenhangt met meer seksueel zelfvertrouwen. Bovendien blijken personen die seksueel assertief zijn vaker aan te geven dat ze van de seksuele ervaring hebben genoten (Ferroni & Taffe 1997). Het is aannemelijk dat casual seks door deze positieve communicatievorm een positievere ervaring wordt, wat het seksueel zelfvertrouwen versterkt. Daarentegen zal dit bij vrouwen die weinig seksueel assertief zijn precies tegenovergesteld werken. Casual sekspartners kennen elkaar doorgaans niet goed (Welch et al., 1992), wat het mogelijk lastig maakt om seksueel assertief op te treden. Iemand met weinig seksuele assertiviteit zal niet of moeilijk haar eigen behoeftes communiceren (Ferroni & Taffe, 1997). Seksuele ervaringen met (relatief) onbekenden zullen hierdoor mogelijk vaker als negatief worden ervaren. Een negatieve seksuele ervaring is gerelateerd aan een verminderde seksuele tevredenheid (Ménard & Offman, 2009) en personen die seksueel ontevreden zijn, lijken minder seksueel zelfvertrouwen te hebben (Ménard & Offman, 2009). Met andere woorden: een negatieve seksuele ervaring door weinig seksuele assertiviteit lijkt gerelateerd aan een verminderd seksueel zelfvertrouwen.

De bevindingen van huidig onderzoek hebben implicaties voor therapeuten en educatieprogramma's in de seksuele gezondheidszorg. Wanneer gezondheidsprofessionals meer weten over het belang van seksuele assertiviteit bij vrouwen die casual seks hebben, kunnen passende interventies worden ontwikkeld. Het is van belang dat vrouwen zowel hun behoeften en verlangens communiceren, als aangeven wat ze niet willen. Een (seksuele) assertiviteitstraining zou hierbij kunnen helpen. Een assertiviteitstraining versterkt onder meer de capaciteiten van een vrouw om voor zichzelf op te komen (Brecklin, 2004). Dit zou de algehele assertiviteit en positieve communicatie in relaties versterken (Rusinko, 2013). Veel onderzoek naar assertiviteitstraining blijkt gedateerd en gericht op het vermijden van seksueel misbruik (Brecklin & Ullman, 2005). Huidige assertiviteitstrainingen in de Verenigde Staten

hebben dan ook betrekking op veiligheid, angst en schaamte in seksuele relaties (Sexuality Information and Education Council of the United States, 2016). Daarbij is aan een dergelijke training vaak zelfverdediging toegevoegd, wat het zelfvertrouwen van de participant versterkt (Brecklin & Ullman, 2005). Echter, *self-disclosure*, ofwel het open zijn over eigen gevoelens, wensen en verlangens, blijkt een belangrijke factor voor positieve ervaringen op seksueel gebied (Byers & Demmons, 1999). Het zou daarom zinvol zijn om interventies in het kader van negatieve gevolgen van casual seks te ontwikkelen, die zich ook richten op communicatievaardigheden binnen casual seks. Op dit moment zijn de trainingen in de Verenigde Staten met name ontwikkeld voor scholieren tot 18 jaar (Sexuality Information and Education Council of the United States, 2016), maar het lijkt van toegevoegde waarde om deze trainingen aan te passen aan studenten. Zo sluiten de interventies zo goed mogelijk aan bij de belevingswereld van jongvolwassenen. Tot slot is het nuttig om het risicogedrag van casual seks in de interventie mee te nemen, aangezien casual seks vaak gepaard gaat met verschillende risicovolle handelingen (Claxton et al., 2015; Grello et al., 2006). Een programma met een combinatie van seksuele assertiviteitstraining en preventie ten behoeve van de risico's van casual seks, is daarom gewenst. Indien deze trainingen kunnen worden ontwikkeld, zullen deze mogelijk gunstige effecten hebben op de mentale gezondheid van jongvolwassenen.

Huidig onderzoek kent een aantal beperkingen waar rekening mee moet worden gehouden bij het interpreteren van de resultaten. Ten eerste is er mogelijk sprake van een vrijwilligersbias. Studenten die meedoen aan een onderzoek naar (casual) seks, hebben doorgaans meer seksuele ervaring (Wiederman, 1999) en seksuele ervaring is gerelateerd aan meer seksueel zelfvertrouwen (Swenson, Houck, Barker, Zeanah & Brown, 2012). Hoewel in huidig onderzoek de verschillen binnen het concept seksueel zelfvertrouwen worden bekeken, is er de mogelijkheid dat de participanten gemiddeld hoger scoren op seksueel zelfvertrouwen. Deze bevindingen zijn dus niet zonder meer te generaliseren naar alle jonge vrouwen. Ook zou het meetinstrument van casual seks kunnen worden uitgebreid. Casual seks is in recent onderzoek op verschillende wijzen gemeten; zo wordt casual seks gemeten in de afgelopen maand (Bersamin et al., 2014), iedere week (Vrangalova & Ong, 2014), of gedurende het hele leven (Katz & Schneider, 2013; Lyons et al., 2013). Seksuele ervaringen blijken in de loop der tijd te worden vergeten (Brener, Billy & Grady, 2003), wat de frequenties van casual seks kan vertekenen. Ook wordt in verschillende studies onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten partners (Jonason et al., 2013; Vrangalova, 2015). Aan verschillende soorten seksuele contacten (*friends-with-benefits*, *one-night-stands*) blijken uiteenlopende factoren zoals motivatie te zijn verbonden (Jonason, 2013), en hoe dieper de relatie, hoe meer sprake er is van seksuele communicatie (Oattes & Offman, 2007). Daarnaast blijken intiemere handelingen, zoals orale seks en seksuele gemeenschap, meer negatieve consequenties te hebben dan kussen of

genitale aanrakingen (Vrangalova, 2015). Deze specifieke factoren kunnen dus van invloed zijn op de resultaten. Tot slot had dit onderzoek een cross-sectioneel design, waardoor geen uitspraken kunnen worden gedaan over de richting van de gevonden verbanden. Mogelijk heeft het hebben van casual seks geen invloed op het seksueel zelfvertrouwen, maar heeft seksueel zelfvertrouwen juist invloed op de mate waarin casual seks voorkomt. Seksueel zelfvertrouwen zou over een langere periode moeten worden gemeten, waardoor er wordt gecontroleerd voor situationele stressoren. Longitudinale studies zijn hierom gewenst.

Naar aanleiding van recente literatuur en de gevonden verbanden in huidig onderzoek, wordt verondersteld dat een plezierige casual sekservaring als buffer werkt tegen negatieve consequenties van casual seks. Echter, vervolgonderzoek is vereist om in kaart te brengen of deze plezierige casual sekservaring en daarmee seksuele tevredenheid daadwerkelijk een belangrijke variabele is bij casual seks. De gevonden relatie tussen seksuele tevredenheid en seksueel zelfvertrouwen (Ménard & Offman, 2009), maakt dit aannemelijk. Dit houdt in dat hoe tevredener iemand is over haar seksleven, hoe meer seksueel zelfvertrouwen zij heeft. Mogelijk is seksuele tevredenheid een mediator in het verband tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen, aangezien plezier in casual seks en dus seksuele tevredenheid belangrijk lijkt voor het seksueel zelfvertrouwen.

Samenvattend lijkt seksuele assertiviteit bij casual seks van belang om het seksuele zelfvertrouwen van vrouwelijke Nederlandse studenten te waarborgen. Dit houdt in dat het ertoe doet dat een vrouw aangeeft wat haar wensen zijn, zodat casual seks een positieve ervaring kan worden. De mate waarin casual seks voorkomt onder studenten maakt het een gegeven in de huidige tijdsgeest. Om de mentale gezondheid van jongvolwassenen te beschermen, is het van belang dat educatieprogramma's zich richten op zowel de negatieve psychologische gevolgen, als het risicogedrag dat met casual seks gepaard gaat. Huidig onderzoek heeft meer inzicht verschaft in het verband tussen casual seks en seksueel zelfvertrouwen. Vervolgonderzoek zou zich specifiek kunnen richten op het belang van seksuele tevredenheid in de context van casual seks, om nog meer zicht te krijgen op eventuele negatieve consequenties.

Referenties

- Armstrong, E.A., England, P., & Fogarty, A.C.K. (2012). Accounting for women's orgasm and sexual enjoyment in college hookups and relationships. *American Sociological Review*, 77, 435 – 462. doi: 10.1177/0003122412445802
- Arnett, J.J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469–480. doi: 10.1037/0003-066X.55.5.469
- Bersamin, M.M., Paschall, M.J., Saltz, R.F., & Zamboanga, B.L. (2012). Young adults and casual sex: The relevance of college drinking settings. *Journal of Sex Research*, 49, 274-281. doi: 10.1080/00224499.2010.548012
- Bersamin, M.M., Zamboanga, B.R., Schwartz, S.J., Donnellan, M.B., Hudson, M., Weisskirch, R.S., Kim, S.Y., Agocha, V.B., Whitbourne, S.K., & Caraway, S.J. (2014). Risky business: Is there an association between casual sex and mental health among emerging adults? *Journal of Sex Research*, 51, 43-51. doi: 10.1080/00224499.2013.772088
- Brecklin, L.R. (2004). Self-defense/assertiveness training, women's victimization history, and psychological characteristics. *Violence Against Women*, 10, 479-497. doi: 10.1177/1077801204264296
- Brecklin, L.R., & Ullman, S.E. (2005). Self-defense or assertiveness training and women's responses to sexual attacks. *Journal of Interpersonal Violence*, 20, 738-762. doi: 10.1177/0886260504272894
- Brener, N.D., Billy, J.O.G., & Grady, W.R. (2003). Assessment of factors affecting the validity of self-reported health-risk behaviour among adolescents: Evidence from the scientific literature. *Journal of Adolescent Health*, 33, 436-457. doi: 10.1016/S1054-139X(03)000052-1
- Brunell, A.B., & Webster, G.D. (2013). Self-determination and sexual experience in dating relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39, 970–987. doi: 10.1177/0146167213485442
- Byers, E.S., & Demmons, S. (1999). Sexual satisfaction and sexual self-disclosure within dating relationships. *The Journal of Sex Research*, 36, 180-189. doi: 10.1080/00224499909551983
- Claxton, S.E., DeLuca, H.K., & Dulmen, M.H.M. van. (2015). The association between alcohol use and engagement in casual sexual relationships and experiences: A meta analytic review of non-experimental studies. *Archives of Sexual Behaviour*, 44, 837-856. doi: 10.1007/s10508-014-0392-1

- De Graaf, H., Kruijer, H., Acker, J., & Meijer, S. (2012). *Seks onder je 25e: Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2012*. Utrecht: Amsterdam: Rutgers WPF; SOA AIDS Nederland. Geraadpleegd op: http://www.rutgers.nl/sites/rutgersnl/files/PDF-Onderzoek/Samenvatting_Seks_onder_je_25e_2012_0.pdf
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum. doi: 10.1007/978-1-4899-2271-7
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268. doi: 10.1207/S15327965PLI1104_01
- Eisenberg, M.E., Ackard, D.M., Resnick, M.D., & Neumark-Sztainer, D. (2009). Casual sex and psychological health among young adults: Is having “friends with benefits” emotionally damaging? *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 41, 231–237. doi: 10.1363/4123109
- Ferroni, P., & Taffe, J. (1997). Women’s emotional well-being: The importance of communicating sexual needs. *Sexual and Marital Therapy*, 12, 127-138. doi: 10.1080/02674659708408155
- Fielder, R.L., & Carey, M.P. (2010^b). Prevalence and characteristics of sexual hookups among first-semester female college students. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 36, 346–359. doi: 10.1080/0092623X.2010.488118
- Furman, W., & Shaffer, L. (2011). Romantic partners, friends, friends with benefits, and casual acquaintances as sexual partners. *Journal of Sex Research*, 48, 554–564. doi: 10.1080/00224499.2010.535623
- Garcia, J.R., & Reiber, C. (2008). Hook-up behavior: a biopsychosocial perspective. *Journal of Social, Evolutionary, and Cultural Psychology*, 192-208. doi: 10.1037/h0099345
- Garcia, J.R., Reiber, C., Massey, S.G., & Merriwether, A.M. (2012). Sexual hookup culture: A review. *Review of General Psychology*, 16, 161-176. doi: 10.1037/a0027911
- Gijs, L., Gianotten, W., Vanwesenbeeck I., & Weijenborg P. (2009). *Seksuologie*. Nederland, Amsterdam: Bohn Stafleu van Loghum.
- Grello, C.M., Welsh, D.P., & Harper, M.S. (2006). No strings attached: The nature of casual sex in college students. *The Journal of Sex Research*, 43, 255-267. doi: 10.1080/224490609552324
- Haavio, E.M., & Kontula, O. (1997). Correlates of increased sexual satisfaction. *Archives of sexual behavior*, 26, 399-419. doi: 10.1023/A:1024591318836
- Hayes, A.F. (2013). *Introduction to mediation, moderation and conditional process analysis*. New York, New York: Guilford Press.
- Hurlbert, D.F. (1991). The role of assertiveness in female sexuality: A comparative study

- between sexually assertive and sexually non-assertive women. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 17, 183–190. doi: 10.1080/00926239108404342
- Jonason, P.K. (2013) Four functions for four relationships: consensus definitions of University students. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 1407-1414. doi: 10.1007/s10508-013-0189-7
- Katz, J., & Schneider, M.E. (2013). Casual hook up sex during the first year of college: Prospective associations with attitudes about sex and love relationships. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 1451-1462. doi: 10.1007/s10508-013-0078-0
- LaBrie, J., Earleywine, M., Schiffman, J., Pedersen, E., & Marriot, C. (2005). Effect of alcohol, expectancies, and partner type on condom use in college males: event-level analyses. *Journal of Sex Research*, 42, 259-266. doi: 10.1080/00224490509552280.
- Lescano, C.M., Vazquez, E.A., Brown, L.K., Litvin, E.B., & Pugatch, D., & Project SHIELD Study Group (2006). Condom use with “casual” and “main” partners: What’s in a name? *Journal of Adolescent Health*, 39, 443.e1–443.e7. doi: 10.1016/j.jadohealth.2006.01.003
- Lewis, M.A., Granato, H., Blayney, J.A., Lostutter, T.W., & Kilmer, J.R. (2012). Predictors of hooking up sexual behaviors and emotional reactions among U.S. college students. *Archives of Sexual Behavior*, 41, 1219-1229. doi: 10.1007/s10508-011-9817-2
- Lyons, H.A. (2009). Casual sex in adolescence and young adulthood: A mixed methods approach. *Sociology, Ph.D. Dissertations*. Geraadpleegd op: https://etd.ohiolink.edu/rws_etd/document/get/bgsu1256749422/inline
- Lyons, H.A., Manning, W.D., Giordano, P.C., & Longmore, M.A. (2013). Predictors of heterosexual casual sex among young adults. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 585-593. doi: 10.1007/s10508-012-0051-3
- Lyons, H.A., Manning, W.D., Longmore, M.A., & Giordano, P.C. (2014). Gender and casual sexual activity from adolescence to emerging adulthood: social and life course correlates. *Journal of Sex Research*, 52, 542-557. doi: 10.1080/00224499.2014.906032
- Maas, M.K., & Lefkowitz, E.S. (2015). Sexual esteem in emerging adulthood: Associations with sexual behavior, contraception use, and romantic relationships, *The Journal of Sex Research*, 52, 795-806. doi: 10.1080/00224499.2014.945112
- Manning, W.D., Longmore, M.A., Copp, J., & Giordano, P.C. (2014). The complexities of adolescent dating and sexual relationships: Fluidity, meaning(s), and implications for young adults’ well-being. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 144, 53 – 69. doi: 10.1002/cad.20060
- Meinema, L.E. (2016). State body image during sexual activity and sexual risk behaviour in Dutch female university students: the mediating role of sexual assertiveness. *Unpublished masterthesis, University of Utrecht*.
- Ménard, A.D., & Offman, A. (2009). The interrelationships between sexual self-esteem,

- sexual assertiveness and sexual satisfaction. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 18, 35- 45. doi: 10.1007/978-94-007-0753-5_3922
- Miles, A.R., Quick, B.L., & LaVoie, N.R. (2014). An examination of the principles of influence on condom use decision making during casual sex encounters. *Health Communication*, 29, 531-541. doi: 10.1080/10410236.2013.765295
- Oattes, M.K., & Offman, A. (2007). Global self-esteem and sexual self-esteem as predictors of sexual communication in intimate relationships. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 16, 89-100. Geraadpleegd op:
<http://search.proquest.com/openview/00b40bd360ac55aefbbede460cdc33b9/1?pq-origsite=gscholar>
- Paul, E.L., & Hayes, K.A. (2002). The casualties of 'casual' sex: A qualitative exploration of the phenomenology of college students' hookups. *Journal of Social and Personal Relationships*, 19, 639-661. doi: 10.1177/0265407502195006
- Paul, E.L., McManus, B., & Hayes, A. (2000). Hookups: Characteristics and correlates of college students' spontaneous and anonymous sexual experiences. *The Journal of Sex Research*, 37, 76 – 88. doi: 10.1080/00224490009552023
- Reissing, E.D., Laliberté, G.M., & Davis, H.J. (2005). Young woman's sexual adjustment: The role of sexual self-schema, sexual self-efficacy, sexual aversion and body attitudes. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 14, 77-85. Geraadpleegd op:
<http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=002ad5c4-68fc-4798-a6e1-08aa35c78f63%40sessionmgr4001&vid=1&hid=4101>
- Rusinko, H.M. (2013). *The efficacy of verbal assertiveness training on reducing risk of sexual assault. Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*. The University of North Dakota. Geraadpleegd op:
<http://search.proquest.com/docview/1026710341>
- Santos-Iglesias, P., Vallejo-Medina, P., & Sierra, J.C. (2014). Equivalence and standard scores of the Hurlbert Index of Sexual Assertiveness across Spanish men and women. *Anales de Psicología*, 30, 232-237. doi: <http://dx.doi.org/10.6018/analesps.30.1.143321>
- Sexuality Information and Education Council of the United States (2016). Geraadpleegd op:
www.siecus.org; www.sexedlibrary.org
- Shulman, S., Walsh, S.D., Weisman, O., & Schelyer, M. (2009). Romantic contexts: sexual behavior, and depressive symptoms among adolescent males and females. *Sex Roles*, 61, 850-863. doi: 10.1007/s11199-009-9691-8
- Simon, W., & Gagnon, J.H. (1986). Sexual scripts: Permanence and change. *Archives of Sexual Behavior*, 15, 97-115. doi: 10.1007/BF01542219
- Snell, W.E. Jr., Fisher, T.D., & Waiters, A.S. (1993). The Multidimensional Sexuality

- Questionnaire: An objective self-report measure of psychological tendencies associated with human sexuality. *Annals of Sex Research*, 6, 27-55. doi: 10.1007/BF00849744
- Snell, W. E. Jr., & Papini, D.R. (1989). The Sexuality Scale: An instrument to measure sexual-esteem, sexual-depression, and sexual preoccupation. *Journal of Sex Research*, 26, 256–263. Geraadpleegd op: https://www.jstor.org/stable/pdf/3813020.pdf?_=1465558456980
- Stein, K.F., Roeser, R., & Markus, H.R. (1998). Self-schemas and possible selves as predictors and outcomes of risky behaviors in adolescents. *Nursing Research*, 47, 96–106. doi: 10.1097/00006199-199803000-00008
- Swenson, R.R., Houck, C.D., Barker, D., Zeanah, P.D., & Brown, L.K. (2012). Prospective analysis of the transition to sexual experience and changes in sexual self-esteem among adolescents attending therapeutic schools. *Journal of Adolescence*, 35, 77- 85. doi: 10.1016/j.adolescence.2011.06.002
- Townsend, J. M. (1995). Sex without emotional involvement: An evolutionary interpretation of sex differences. *Archives of Sexual Behavior*, 24, 173–206. doi: 10.1007/BF01541580
- Van den Brink, F., Smeets, M.A.M., Hessen, D.J., Talens, J.G., & Woertman, L. (2013). Body satisfaction and sexual health in Dutch female University students, *Journal of Sex Research*, 50, 786-794. doi: 10.1080/00224499.2012.684250
- Von Soest, T., Wichstrøm, L.W., & Kvaalem, I.L. (2016). The development of global and domain-specific self-esteem from Age 13 to 31. *Journal of Personality and Social Psychology*, 4, 592–608. doi: 10.1037/pspp0000060
- Vrangalova, Z. (2015). Hooking up and psychological well-being in college students: short-term prospective links across different hookup definitions. *The Journal of Sex Research*, 5, 485-498. doi: 10.1007/s10508-013-0255-1
- Vrangalova, Z., & Ong, A.D. (2014). Who benefits from casual sex? The moderating role of sociosexuality. *Social Psychological and Personality Science*, 5, 883-891. doi: 10.1177/1948550614537308
- Wagner, J., Lang, F.R., Neyer, F.J., & Wagner, G.G. (2014). Self-esteem across adulthood: the role of resources. *European Journal of Ageing*, 11, 109-119. doi: 1007/s10433-013-0299-z
- Welch, C.R.J., Johnson, S.J., & Freeman, K.E. (1992). Talk among sexual partners about AIDS: Interpersonal communication for risk reduction or risk enhancement? *Health Communication*, 4, 39-56. doi: 10.1207/s15327027hc0401_4
- White, H.R., Fleming, C.B., Catalano, R.F., & Bailey, J.A. (2009). Prospective associations among alcohol use-related sexual enhancement expectancies, sex after alcohol use, and casual sex. *Psychology of addictive behaviors. American Psychological Association*, 23,

702-707. doi: 10.1037/a0016630

Wiederman, M.W. (1999). Volunteer bias in sexuality research using college student participants. *Journal of Sex Research, 36*, 59–66. doi: 10.1080/00224499909551968

Bijlage 1

Informed consent

Beste deelnemer,

Welkom bij dit online vragenlijstonderzoek naar de seksuele beleving van vrouwen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Universiteit Utrecht in het kader van een masteronderzoek.

Let op: voor dit onderzoek zijn wij enkel op zoek naar **vrouwen tussen de 18 en 30 jaar die nu seksueel actief zijn of in het verleden minimaal één seksuele partner hebben gehad.**

De vragen zullen gaan over gedachten en ideeën die je hebt over seksualiteit en je seksuele gedrag. Probeer zo eerlijk mogelijk het antwoord in te vullen dat het best bij je past: er bestaan geen goede of foute antwoorden. Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 40 minuten in beslag nemen. Jouw gegevens zullen geheel anoniem worden verwerkt en zullen enkel gebruikt worden voor het huidige onderzoek. Deelname aan dit onderzoek is op vrijwillige basis en kan op ieder moment worden beëindigd.

Voor psychologiestudenten die studeren aan de Universiteit Utrecht: je krijgt één proefpersoonuur toegekend wanneer je aan het eind zowel je studentnummer als solismailadres invult. Wanneer deelname vervroegd wordt beëindigd, kan geen proefpersoonuur worden toegekend en zullen je gegevens direct worden verwijderd.

Alvast bedankt voor je deelname!

Bijlage 2

Casual Sex Scale

Geef op onderstaande vragen zo eerlijk mogelijk antwoord:

(1 = 0 keer, 2 = 1 keer, 3 = 2 tot 4 keer, 4 = 5 tot 10 keer, 5 = 11 keer of vaker)

1. Hoe veel one-night-stands heb je in het afgelopen jaar gehad?
2. Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar seks gehad in de vorm van vingeren en/of aftrekken, met iemand waar je geen relatie mee had?
3. Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar vaginale seks gehad met iemand waar je geen relatie mee had?
4. Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar orale seks gehad met iemand waar je geen relatie mee had?
5. Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar anale seks gehad met iemand waar je geen relatie mee had?

Bijlage 3

Hurlbert Index of Sexual Assertiveness (HISA)

Kies voor onderstaande stellingen het antwoord dat het meest bij jou past.

0 = altijd, 1 = meestal, 2 = soms, 3 = zelden, 4 = nooit

Let op: in de vragenlijst in Lime Survey zijn deze antwoordcategorieën omgedraaid en rangen ze van 1 tot 5 (1 = nooit – 5 = altijd)

De term 'partner' verwijst naar een persoon waarmee je romantisch of seksueel intiem bent (geweest).

1. Ik vind het ongemakkelijk om tijdens seks te praten.
2. Ik voel me verlegen wanneer het op seks aankomt.
3. Ik benader mijn partner voor seks wanneer ik ernaar verlang. (r)
4. Ik denk dat ik naar mijn partner toe open ben over mijn seksuele behoeften. (r)
5. Ik geniet van het delen van mijn seksuele fantasieën met mijn partner. (r)
6. Ik vind het ongemakkelijk om met mijn vrienden over seks te praten.
7. Ik communiceer mijn seksuele verlangens naar mijn partner toe. (r)
8. Het is moeilijk voor mij om mijzelf aan te raken tijdens seks.
9. Het is moeilijk voor mij om nee te zeggen zelfs wanneer ik geen seks wil hebben.
10. Ik zou mijzelf niet beschrijven als een seksueel persoon.
11. Ik vind het ongemakkelijk om mijn partner te vertellen wat goed voelt.
12. Ik kom op voor mijn seksuele gevoelens. (r)
13. Ik ben terughoudend in het verzoeken van mijn partner om mij te bevredigen.
14. Ik heb seks terwijl ik dat niet echt wil.
15. Wanneer een seksuele handeling niet goed voelt, dan vertel ik dat aan mijn partner. (r)
16. Ik voel mij op mijn gemak wanneer ik seksuele lof geef aan mijn partner. (r)
17. Het is gemakkelijk voor mij om seks met mijn partner te bespreken. (r)
18. Ik voel mij op mijn gemak wanneer ik seks initieer met mijn partner. (r)
19. Ik doe seksuele handelingen met mijn partner die ik niet fijn vind.
20. Mijn partner tevreden stellen is belangrijker dan mijn eigen seksuele plezier.
21. Ik voel mij op mijn gemak wanneer ik mijn partner vertel hoe hij/zij mij moet aanraken. (r)
22. Ik geniet ervan mijzelf tot een orgasme te masturberen. (r)
23. Als iets goed voelt tijdens de seks, dan geef ik aan het nog een keer te willen doen. (r)
24. Het is voor mij moeilijk om eerlijk te zijn over mijn seksuele gevoelens.
25. Ik probeer het bespreken van het onderwerp 'seks' te vermijden.

Bijlage 4

Sexual Self Esteem Scale (SES)

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?

1= mee oneens, 2= een beetje mee oneens, 3= noch mee oneens, noch mee eens, 4= een beetje mee eens, 5= mee eens

1. Ik ben een goede seksuele partner.
2. Ik zou mijn seksuele vaardigheden vrij hoog beoordelen.
3. Ik ben beter in seks dan de meeste andere mensen.
4. Ik heb soms twijfels over mijn seksuele competentie. (r)
5. Ik heb niet veel vertrouwen in seksuele ontmoetingen. (r)
6. Ik denk dat ik zelf een hele goede seksuele partner ben.
7. Ik zou mezelf laag beoordelen als seksuele partner. (r)
8. Ik heb vertrouwen in mezelf als seksuele partner.
9. Ik heb niet veel vertrouwen in mijn seksuele vaardigheden. (r)
10. Ik twijfel soms over mijn seksuele competentie. (r)